

วิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส 23104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ครูรัตติยา ธีระเผ่าพันธ์

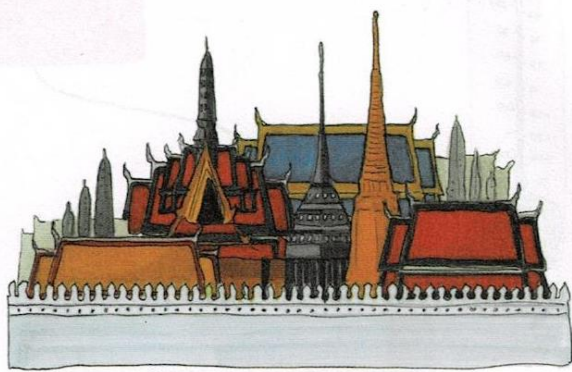
โรงเรียนวัดท่าไทร(ติดถนนุเคราะห์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

ประวัติศาสตร์

อาณาจักรรัตนโกสินทร์

หลังจากที่สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกทรงปราบจลาจลในปลายสมัยธนบุรีเสร็จสิ้นลงแล้ว จึงได้ทรงสถาปนาราชวงศ์จักรีและขึ้นครองราชย์เป็นปฐมกษัตริย์และย้ายราชธานีจากฝั่งกรุงธนบุรีไปฟากตะวันออกของฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น หมายถึง ประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 3

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง

- ศูนย์กลางของอาณาจักร มีเส้นทางออกทะเล ทำให้ติดต่อค้าขายกับต่างชาติได้ง่าย

- ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่าน

- มีแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง เหมาะแก่การเพาะปลูก บริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ และเป็นประโยชน์ต่อการค้าขาย

- เป็นจุดพักเรือของพ่อค้าจากดินแดนต่างๆ

- พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี

พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง

• มีกฎหมายเป็นหลักเพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

จัดทำประมวลกฎหมาย เรียกว่า "กฎหมายตราสามดวง" ได้แก่ ตราราชสีห์ ตราคชสีห์ และตราบัวแก้ว

เก็บรวบรวมไว้ 3 แห่ง คือ หอหลวง ห้องเครื่อง (ข้างที่) และศาลหลวง

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

กฎหมายตราสามดวง

การบริหารราชการแผ่นดินในเขตราชธานี

กรมมหาดไทย

อัครมหาเสนาบดี
ตำแหน่งสมุหนายก
เป็นผู้บังคับบัญชา

บังคับบัญชาทหาร
และรับผิดชอบพลเรือน
หัวเมืองฝ่ายเหนือทั้งหมด

กรมกลาโหม

อัศวินเสนาบดี
ตำแหน่งสมุหพระกลาโหม
เป็นผู้บังคับบัญชา

บังคับบัญชาทหาร
และรับผิดชอบพลเรือน
หัวเมืองฝ่ายใต้

กรมเมือง

เสนาบดีเป็นผู้ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย
และตัดสินคดีความในเขตราชธานี

กรมวัง

เสนาบดีเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับ
พระราชมณฑลเสวย พระราชวัง
พระราชพิธี และตัดสินคดีความ
ในเขตพระราชวังทั้งชั้นนอกและชั้นใน

กรมท่า

เสนาบดีเป็นผู้ดูแล
รับผิดชอบเกี่ยวกับ
เงินรายรับ-รายจ่าย
ของแผ่นดิน

พิจารณาคดีเกี่ยวกับ
พระราชทรัพย์หลวง

เจริญสัมพันธไมตรี
ติดต่อรับรอง
ชาวต่างชาติ
ที่มาติดต่อค้าขาย
และทำสัญญา

รับผิดชอบหัวเมือง
ชายฝั่งตะวันออก
ทั้งด้านทหาร
และพลเรือน

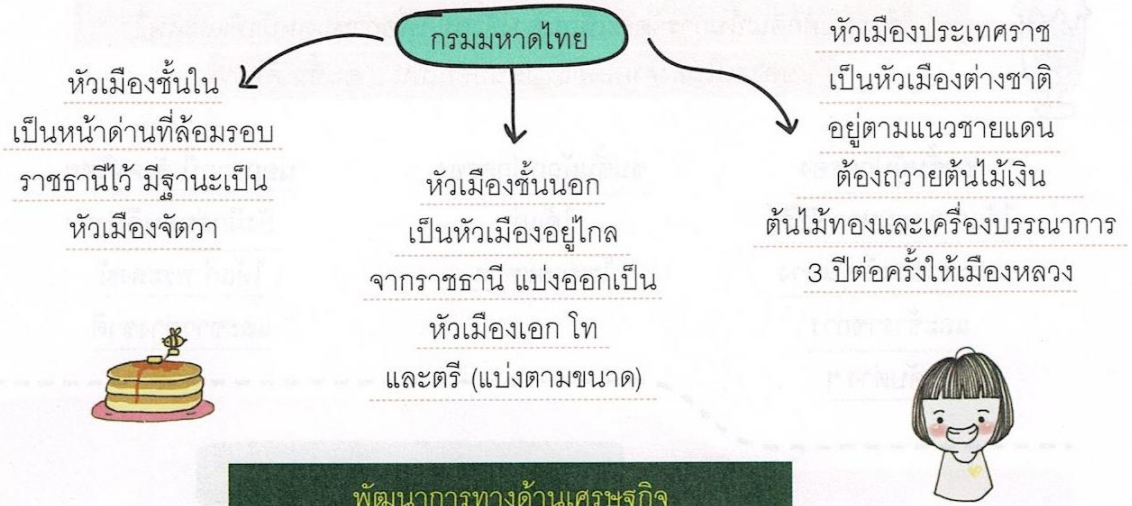

กรมนา

เสนาบดีเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ
การรักษานาหลวง เก็บหางข้าว (ภาษี)
ค่านาจากราษฎร และเป็นผู้ซื้อข้าวขึ้นฉางหลวง

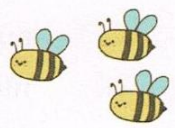
พิจารณาคดีที่เกี่ยวกับ
เรื่องที่ดิน ไร่ และกระบือ

การบริหารราชการแผ่นดินในส่วนหัวเมือง

พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ

<p>เศรษฐกิจแบบยังชีพ : เพื่ออุปโภคบริโภคในครัวเรือน มีการแลกเปลี่ยนภายในชุมชน แบ่งส่วนหนึ่งเพื่อเสียภาษีอากรให้กับแผ่นดิน</p>	<p>การค้ากับต่างประเทศ : อยู่ภายใต้การควบคุมของพระคลังสินค้าที่ผูกขาดกับต่างประเทศ</p>	<p>รัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 2 ไม่สามารถเก็บภาษีอากรได้เพียงพอสำหรับการจ่ายเบี้ยหวัดเงินปีแก่ขุนนาง จึงต้องนำเงินกำไรจากการค้าสำเภากับต่างประเทศมาใช้เพิ่มเติม</p>
<p>รัชกาลที่ 3 มีรายจ่ายของแผ่นดินเพิ่มขึ้น ใช้การค้าสำเภากับต่างประเทศ ประมูลผูกขาด การเก็บภาษีอากรทำให้ต้องพระคลังมีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย</p>	<p>ผลผลิตทางการเกษตร : ข้าว น้ำตาล พริกไทย ไม้สัก ไม้ฝาง ดินบุก เหล็ก ตะกั่ว ทองคำ</p>	<p>ในสมัยรัชกาลที่ 3 ช่วง พ.ศ. 2368 อังกฤษได้ส่งร้อยเอก เฮนรี เบอร์นีย์ เข้ามาทำสนธิสัญญาทางพระราชไมตรี และการพาณิชย์กับไทย เรียกว่า "สนธิสัญญาเบอร์นีย์"</p>

พัฒนาการทางด้านสังคม

ใช้ระบบศักดินาในการจัดระเบียบทางสังคม เพื่อกำหนดหน้าที่และสิทธิ
ของคนในสังคม โดยแบ่งคนออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชนชั้นผู้ปกครอง
ได้แก่ พระมหากษัตริย์
พระราชวงศ์ ขุนนาง
และข้าราชการ
ระดับต่าง ๆ

ชนชั้นผู้ถูกปกครอง
ได้แก่
ไพร่และทาส

นอกจากนี้ สังคมไทย
ยังมีกลุ่มคนอื่น ๆ
ได้แก่ พระสงฆ์
และชาวต่างชาติ

การปรับปรุงและปฏิรูปประเทศ

พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง

ด้านการเมือง

- สมัยรัชกาลที่ 4 อำนาจทางการเมือง
ขึ้นอยู่กับขุนนางตระกูลขุนนาง
- สมัยรัชกาลที่ 5 ทรงพยายามลดอำนาจ
ขุนนางตระกูลขุนนาง และทำให้อำนาจ
พระองค์เพิ่มขึ้น

ด้านการปกครอง

- สมัยรัชกาลที่ 4 ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่
ยุคใหม่ จึงมีการปรับปรุงการปกครอง
ให้ทันสมัย
- สมัยรัชกาลที่ 5 เริ่มปฏิรูป
การปกครองทันที
 - > จัดตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน
จากกระทรวงต่าง ๆ 12 กระทรวง
 - > ปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน
ส่วนกลาง
 - > ปฏิรูปการปกครองส่วนภูมิภาค
และส่วนท้องถิ่น
- สมัยรัชกาลที่ 6 มีขบวนการ ร.ศ. 130
พยายามเปลี่ยนแปลงการปกครอง
แบบระบอบประชาธิปไตย แต่ไม่สำเร็จ

พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ

การปฏิรูปเศรษฐกิจในยุคนี้เกิดจากแรงผลักดันจากภายนอกที่ต้องการให้ไทยเปลี่ยนแปลง

การค้าในลักษณะผูกขาดเป็นการค้าโดยเสรี

สมัยรัชกาลที่ 4

สมัยรัชกาลที่ 5

- มีการทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับอังกฤษ ในวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2398
- ตั้งโรงงานษาปณ์สิทธิการขึ้น ใน พ.ศ. 2403 เพื่อผลิตเงินเหรียญ ใช้แทนเงินพดด้วง

- จัดตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ เพื่อเก็บรวบรวมเงินภาษีอากรทั่วประเทศ
- มีการปรับปรุงระบบภาษีอากร
- จัดทำงบประมาณแผ่นดินและแยกเงินส่วนแผ่นดินออกจากเงินส่วนพระองค์
- มีการสร้างหน่วยเงินที่เรียกว่า "สตางค์" ยกเลิกเงินพดด้วง
- พ.ศ. 2445 ตราพระราชบัญญัติธนบัตร ร.ศ. 121 ตั้งกรมธนบัตรขึ้นในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เพื่อทำหน้าที่ออกธนบัตร
- มีการตั้งธนาคารขึ้นในรูปของการสะสมทรัพย์ ชื่อว่า "แบงก์สยามกัมมาจล" ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น "ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด" เป็นธนาคารแห่งแรกของประเทศไทย

พัฒนาด้านการคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

ด้านการคมนาคม

- สมัยรัชกาลที่ 4 มีการสร้างถนนเจริญกรุงเป็นถนนสายแรก และในเวลาต่อมาได้มีการนำรถยนต์เข้ามาใช้อย่างแพร่หลาย
- สมัยรัชกาลที่ 5 มีการนำรถไฟเข้ามาใช้ โดยเส้นทางรถไฟสายแรก คือ เส้นทางจากกรุงเทพมหานคร-นครราชสีมา

ด้านการโทรคมนาคม

- สมัยรัชกาลที่ 5 จัดตั้งกรมไปรษณีย์โทรเลข และได้เริ่มวางสายโทรศัพท์ขึ้นใช้ในพระนคร

สมัยรัชกาลที่ 4

- ยกเลิกธรรมเนียมหมอบคลานเข้าเฝ้า
- อนุญาตให้ราษฎรเข้าเฝ้าในเวลาเสด็จพระราชดำเนินและให้ข้าราชการสวมเสื้อเข้าเฝ้า
- ให้สิทธิเสรีภาพแก่สามัญชนมากขึ้น เช่น ให้สตรีที่บรรลุนิติภาวะแล้วสามารถเลือกสามีได้
- รับฎีการ้องทุกข์ของราษฎรมาพิจารณาคดีความ

พัฒนาการทางด้านสังคม

สมัยรัชกาลที่ 5

- มีการเลิกทาสและเปลี่ยนแปลงสถานะของไพร่เป็นคนสามัญ
- เปลี่ยนแปลงด้านการแต่งกายให้เป็นแบบสากล
- ผู้ชายในราชสำนักเลิกไว้ทรงผมมหาดไทย
- โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนหลวงแห่งแรกขึ้นในพระบรมมหาราชวัง คือ โรงเรียนนายทหารมหาดเล็ก ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- จัดตั้งโรงเรียนแห่งแรกสำหรับบุตรหลานราษฎรที่วัดมหรณพาราม แล้วขยายไปตามเมืองต่างๆ
- สนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสไปศึกษาต่างประเทศ

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

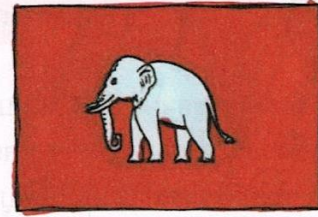

โรงเรียนวัดมหรณพาราม

สมัยรัชกาลที่ 6

- ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464
- ประกาศใช้พระราชบัญญัตินามสกุล
- การเพิ่มค่านำหน้านามสตรีและเด็ก โดยสตรีที่ยังไม่แต่งงานให้ใช้คำว่า “นางสาว” สตรีที่แต่งงานแล้วให้ใช้คำว่า “นาง” ส่วนเด็กให้ใช้คำว่า “เด็กชาย” และ “เด็กหญิง”
- การเปลี่ยนธงชาติจากธงแดงที่มีช้างเผือกตรงกลาง มาเป็น “ธงไตรรงค์” แบบที่ใช้ในปัจจุบัน

ธงชาติสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นธงแดงที่มีช้างเผือกตรงกลาง

ธงไตรรงค์

รัตนโกสินทร์สมัยประชาธิปไตย

พัฒนาการทางการเมืองการปกครอง

การเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ. 2475 เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ และมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

สถานการณ์ของประเทศก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475

ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาอย่างหนัก ทั้งทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ	รัชกาลที่ 7 แก้ไขปัญหาทางด้านการเมืองการปกครอง โดยให้ตั้งอภิรัฐมนตรีสภาเป็นที่ปรึกษาส่วนพระองค์ และสภากรรมการองคมนตรีเพื่อบริหารราชการแผ่นดิน	ปรับปรุงการบริหารส่วนกลาง โดยยุบกระทรวงเหลือเพียง 10 กระทรวง	เตรียมพระราชทานรัฐธรรมนูญ แต่ได้เกิดการปฏิวัติโดยคณะราษฎร ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ทำให้การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สิ้นสุดลง
--	---	--	--

เหตุการณ์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

การสละราชสมบัติ
ซึ่งก่อนการสละ
ราชสมบัติรัชกาลที่ 7
ได้มีพระราชจดบันทึก
ถึงรัฐบาลให้
ดำเนินการปกครอง
ในลักษณะที่เป็น
ประชาธิปไตย
อย่างแท้จริง

นโยบายชาตินิยม
ของจอมพลแปลก
พิบูลสงคราม
เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ
พัฒนาเศรษฐกิจ

การบริหารราชการ
โดย
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
ระหว่างปี พ.ศ. 2501
ถึง พ.ศ. 2506

การเรียกร้อง
ประชาธิปไตย
โดยนักเรียน
นิสิต นักศึกษา
และประชาชน

พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ

สมัยรัชกาลที่ 7
เป็นช่วงเวลา
ที่ประเทศกำลัง
เผชิญปัญหา
ทางเศรษฐกิจ
อย่างหนัก
เนื่องจากภาวะ
เศรษฐกิจโลกตกต่ำ

ทำให้เกิดผลกระทบ
ในด้านต่าง ๆ เช่น เกิดปัญหา
รายได้และรายจ่ายของรัฐ
ไม่สมดุลกัน ประชาชน
ได้รับความเดือดร้อน
อันเกิดจากการขาดแคลน
อาหารและการว่างงาน

สาเหตุดังกล่าวจึงทำให้
เกิดการปฏิวัติของคณะราษฎร
ในเวลาต่อมาหลังจาก
การเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 ทำให้เศรษฐกิจ
ของประเทศพัฒนามาเป็นระบบ
ทุนนิยมมากขึ้น และเปลี่ยนแปลง
ไปตามนโยบายของรัฐบาล

พัฒนาการทางด้านสังคม

ในยุคการปฏิรูปการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย
ทำให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพมากขึ้นภายใต้ขอบเขตของรัฐธรรมนูญ
และมีการรับเอาวัฒนธรรมของชาติตะวันตกเข้ามามากขึ้น เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย
วัฒนธรรมการรับประทานอาหาร การสร้างที่อยู่อาศัย และเทคโนโลยี

การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์

ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ของบุคคลที่สั่งสมประสบการณ์ มาอย่างยาวนานในการดำรงชีวิต

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ ภูมิปัญญา คือ สภาพภูมิศาสตร์ ทางลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

ตัวอย่างการสร้างสรรค์

ภูมิปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์

• การปลูกข้าว

- ข้าวเป็นบ่อเกิดวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ เช่น การไหว้พระแม่โพสพ การประกอบพระราชพิธีพืชมงคล จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เพื่อความเป็นสิริมงคลและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เกษตรกร

• การทอผ้าพื้นบ้าน

- เป็นหัตถกรรมในครัวเรือนที่ได้ปฏิบัติ สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ
- เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ และความรู้ในการทอผ้า
- รู้จักประดิษฐ์ลวดลายลงบนผืนผ้า

• การแพทย์แผนไทย

- การรักษาตามความเชื่อ พิธีกรรม และการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ
- การบริหารร่างกาย เรียกว่า ฤๅษีดัดตน
- การนวดประคบ เป็นการจับเส้นด้วยมือ

• งานเครื่องมือจำหลัก

- ใช้เพื่อประดับตกแต่งสถาปัตยกรรม ต่าง ๆ ภาพจำหลักส่วนใหญ่ เป็นเทพยดาวิชาประตูปะโบสถ์
- สะท้อนถึงความสามารถของช่างไทย ที่สร้างสรรค์ผลงานด้วยความประณีต และได้สืบทอดมายังคนรุ่นหลัง

